

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње
за период 01.01-31.12.2022. године**

Број:РВ086-23

Бања Лука, 11.10.2023. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	5
	Извјештај о ревизији усклађености.....	5
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	7
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	9
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	10
	1. Увод.....	10
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја.....	10
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	11
	4. Набавке.....	13
	5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана	13
	6. Финансијски извјештаји.....	14
	6.1. Биланс успјеха	14
	6.1.1. Пословни приходи и расходи.....	14
	6.1.2. Финансијски приходи и расходи	17
	6.1.3. Губитак редовне активности.....	18
	6.1.4. Остали добици и губици.....	18
	6.1.5. Нето добит/губитак периода	18
	6.2. Биланс стања.....	19
	6.2.1. Билансна актива.....	19
	6.2.2. Билансна пасива	20
	6.2.3. Ванбилансна евиденција.....	22
	6.3. Биланс токова готовине	23
	6.4. Временска неограниченост пословања	24
	6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	24
	6.6. Напомене уз финансијске извјештаје	24

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње који обухватају: Биланс стања – Извјештај о финансијском положају са стањем на дан 31.12.2022. године; Биланс успјеха – Извјештај о укупном резултату у периоду и Биланс токова готовине – Извјештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, финансијски извјештаји Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње, истинито и објективно приказују, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2022. године, финансијску успјешност, токове готовине и промјене на капиталу за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200 -2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2022. године није организован и извршен сходно одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодства стања са стварним стањем имовине и обавеза, јер пописне листе нису достављене одговорном лицу за организацију и правилност пописа, није извршено означавање сталне имовине инвентурним бројевима, није пописана имовина која је исказана у оквиру позиција ванбилансне активе и ванбилансне пасиве, у комисију за попис потраживања и обавеза именовано је лице које води евиденцију о промјенама на имовини и обавезама, пописне комисије нису сачиниле план рада и није сачињен преглед количинских и вриједносних разлика између стварног и књиговодственог стања.

Акционарско друштво „Комунално“ а.д. Требиње није извршило усклађивање примијењеног контног плана са прописаним одговарајућим контним оквиром што није у складу са чланом 16. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Као што је наведено под тачкама 6.1.1.1., 6.1.4. и 6.2.2.3. овог Извјештаја:

Остали пословни приходи су прецијењени, а приходи од укидања неискоришћених резервисања по основу активности везаних за проширење градског гробља „Бањевци“ су потцијењени у износу од 42.960 КМ јер није извршена класификација у складу са чланом 59. став (11) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачкама 6.1.1.2. и 6.1.4. овог Извјештаја:

Трошкови бруто плата и бруто накнада плата су прецијењени а трошкови осталих личних примања су потцијењени у износу од 276.603 КМ, јер није извршена класификација у складу са чланом 44. став (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Нематеријални трошкови осталих услуга који се односе на трошкове бруто накнада по уговорима са физичким лицима ван радног односа су потцијењени а трошкови осталих производних услуга су прецијењени у износу од 21.262 КМ, јер није извршена класификација у складу са чланом 47. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Остали расходи и губици су прецијењени а остали нематеријални трошкови су потцијењени у износу од 9.585 КМ и односе се на помоћи спортским, хуманитарним и осталим организацијама што није у складу са чланом 47. став (9) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Нето добици по основу продаје материјала су прецијењени а нето добици по основу продаје нематеријалних средстава, некретнина, постројења и опреме су потцијењени у износу од 39.079 КМ, јер продаја контејнера није евидентирана у складу са чланом 59. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачкама 6.1.2.1., 6.2.1.2 и 6.1.4 овог Извјештаја:

Финансијски приходи су прецијењени а добит ранијих година је потцијењена у износу од 3.872 КМ, јер испостављено књижно одобрење, по рачуну за више фактурисан износ утрошка електричне енергије током ранијих година, није класификовано у складу са чланом 30. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Такође, финансијски приходи су потцијењени а остали непоменути приходи су прецијењени у износу од 6.835 КМ, јер приходи од затезних камата нису класификовани у складу са чланом 58. став (3) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Дати аванси су прецијењени а расходи по основу обезврјеђења потраживања за дате авансе су потцијењени у износу од 5.437 КМ, јер није извршено обезврјеђење потраживања за дате авансе у складу са чланом 17. став (4) и чланом 50. став (11) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачкама 6.2.2.2. и 6.2.2.3. овог Извјештаја:

Разграничени приходи и примљене донације нису исказане и потцијењене су у износу од 32.556 КМ, а краткорочна разграничења су прецијењена јер разграничени приходи по основу примљених донација нису класификовани у складу са чланом 32. став (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Краткорочна резервисања су прецијењена а дугорочна резервисања су потцијењена у износу од 37.466 КМ, јер дугорочна резервисања нису класификована у складу са чланом 32. став (9) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачкама 6.4. и 6.6. овог Извјештаја:

У Напоменама уз финансијске извјештаје Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње за годину која се завршава на дан 31.12.2022. године нису објелодањена питања везана за наставак пословања у складу са начелом сталности пословања, што није у складу са параграфом 25 MPC 1 – Презентација финансијских извјештаја. Такође, нису извршена друга објелодањивања сходно захтјевима MPC 1 – Презентација финансијских извјештаја (параграф 25, 112 ц и 117), MPC 16 – Некретнине, постројења и опрема (параграф 73) и других релевантних Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње за годину која се завршава на дан 31.12.2022. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије тих финансијских извјештаја као целине а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, нема других питања која треба објавити у Извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима и међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као целина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су

одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола, који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 11.10.2023. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију финансијских извјештаја Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње за 2022. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње за 2022. годину су, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Помоћне књиге непокретности, постројења и опреме нису успостављене, што није у складу са чланом 11. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

У Акционарском друштву „Комунално“ а.д. Требиње извршен је пријем три извршиоца на радна мјеста која нису предвиђена систематизацијом, што није у складу са чланом 26. Закона о раду.

Акционарско друштво „Комунално“ а.д. Требиње није вршило обрачун и исплату топлог оброка за запослене који су засновали радни однос у својству приправника, што није у складу са чланом 48. став (3) Закона о раду и чланом 33. став (6) Правилника о раду.

У току 2022. године на снази је било 12 уговора о дјелу са пет извршилаца, а уговори о дјелу су закључени за систематизована радна мјеста која су у оквиру дјелатности послодавца, што није у складу са чланом 205. став (1) Закона о раду.

Као што је наведено под тачком 6.2.2.1. овог Извјештаја:

Акционарско друштво „Комунално“ а.д. Требиње није извршило усклађивање основног капитала у пословним књигама и основног капитала у судском регистру, како је дефинисано чланом 33. Закона о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње.

Бања Лука, 11.10.2023. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се директору Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње да обезбиједи да се:

- 1) поступци и процедуре пописа имовине и обавеза, утврђивање и исказивање стварног стања и књиговодственог стања имовине и обавеза, те извјештавање о попису врши у складу са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза;
- 2) изврши усклађивање примијењеног контног плана са прописаним одговарајућим контним оквиром у складу са чланом 16. и да се за потребе евидентирања позиција ванбилансне активе и ванбилансне пасиве обезбиједи књиговодствена исправа о насталом пословном догађају у складу са чланом 8. и 9. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- 3) класификација прихода од субвенција врши у складу са чланом 57. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и да се потраживања од државних органа и организација и приходи од субвенција признају и евидентирају у периоду настанка сходно захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28);
- 4) трошкови бруто осталих личних примања (топли оброк), трошкови отпремнина, награда, помоћи и нематеријални трошкови класификују у складу са чланом 44. став (6. и 8.) и чланом 47. став (2. и 9.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;
- 5) класификација прихода од затезних камата и прихода од продаје опреме врши сходно члану 58. став (3) и члану 59. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;
- 6) расходи залиха материјала и роба евидентирају сходно члану 49. став (11) и да се изврши обезврјеђење потраживања за дате авансе сходно члану 17. став (4) и члану 50. став (11) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;
- 7) разграничени приходи по основу примљених донација, дугорочних резервисања и приходи од укидања резервисања, обавезе за плате и накнаде и остале обавезе класификују сходно члану 32. став (8. и 9.), члану 37. и члану 59. став (11) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;
- 8) на позицијама ванбилансне активе и ванбилансне пасиве исказују трансакције у складу са чланом 67. и 68. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;
- 9) Биланс токова готовине сачињава сходно МРС 7 – Извјештај о токовима готовине и одредбама Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике;
- 10) у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују информације у вези са сталношћу пословања и друге релевантне информације у складу са

захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја и других релевантних Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се директору Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње да обезбиједи да се:

- 1) пријем извршилаца врши за систематизована радна мјеста сходно члану 26. Закона о раду, а уговори о дјелу закључују за послове који нису систематизовани и који су ван дјелатности послодавца сходно члану 205. истог закона;
- 2) изврши усклађивање коефицијената за обрачун плата дефинисаних чланом 61. Правилника о раду и чланом 3. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста са коефицијентима који се примјењују приликом обрачуна бруто плата, сходно појединачним уговорима о раду;
- 3) врши обрачун и исплата топлог оброка за запослене који су засновали радни однос у својству приправника сходно члану 48. став (3) Закона о раду и члану 33. став (6) Правилника о раду;
- 4) у „Обрасцу писменог обрачуна плата“, а на основу евиденција о присуству на послу, исказују ефективни сати и износ накнаде по основу прековременог рада и накнаде трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла у складу са Правилником и измјенама Правилника о садржају писменог обрачуна плата;
- 5) успостави помоћна евиденција непокретности, постројења и опреме у складу са чланом 11. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- 6) донесе интерни акт о амортизацији сталних средстава којим се дефинишу амортизационе стопе као и интерна акта којима се дефинише висина, начин коришћења средстава репрезентације, употребе мобилних телефона и службених аутомобила;
- 7) доносе одлуке/рјешења о службеном путовању у иностранство и да обрачун путних трошкова садржи вријеме преласка границе (у оба правца) у складу са тачком XV подтачка (2) и тачком X подтачка (2) Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској;
- 8) основни капитал у пословним књигама и основни капитал у судском регистру међусобно ускладе, како је дефинисано чланом 33. Закона о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској.

Препоручује се директору Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње и управном одбору да обезбиједи да се:

- 9) преиспита и утврди статус позиција евидентираних у оквиру ванбилансне активе и ванбилансне пасиве које се односе на откупљене станове и контејнере и у вези с тим донесу одговарајуће одлуке.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о привредним друштвима,
- Закон о комуналним дјелатностима,
- Закон о раду,
- Закон о порезу на доходак и Правилник о примјени Закона о порезу на доходак,
- Закон о порезу на добит и Правилник о примјени Закона о порезу на добит,
- Закон о доприносима,
- Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању инвалида,
- Уредба о условима и начину плаћања готовим новцем,
- Одлука о најнижој цијени ради,
- Одлука о најнижој плати,
- Одлука о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику,
- Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској,
- Интерни акти (Статут, Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста, Правилник о раду, Правилник о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама и остали интерни акти значајни за пословање Акционарског друштва „Комунално“ а.д. Требиње).

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Акционарско друштво „Комунално“ а.д. Требиње основано је 1952. године под називом ЈОДП „Комунално“ п.о. Требиње и у току постојања мијењало је облик организовања. Усвајањем Статута на Скупштини одржаној 30.08.2001. године извршена је трансформација из државног јавног предузећа у Акционарско друштво „Комунално“ а.д. Требиње на основу одредаба Закона о предузећима („Службени гласник Републике Српске“, број 24/98).

Након извршене приватизације по прописима из 1998. године, по рјешењу Дирекције за приватизацију, Предузеће је 07.09.2001. године регистровано као акционарско друштво код Основног суда у Требињу и даље послује под називом „Комунално“ а.д. Требиње (у даљем тексту Друштво).

У судски регистар Окружног привредног суда у Требињу, Рјешењем од 15.06.2012. године, уписани су подаци о усклађивању са Законом о привредним друштвима, усклађивање са Законом о класификацији дјелатности и регистру пословних субјеката по дјелатностима у Републици Српској и усклађивање са Законом о преносу права својине на капиталу у Републици Српској у предузећима која обављају комуналну дјелатност на јединице локалне самоуправе. У судски регистар Окружног привредног суда у Требињу, Рјешењем од 29.04.2021. године, уписана је промјена лица овлашћеног за заступање.

У структури акционарског капитала у износу од 363.611 КМ, подијељеног на 363611 акција чија је појединачна номинална вриједност 1 КМ, учествују Град Требиње, „LOTEX“ д.о.о. Требиње, Привредно друштво за инвестирање и промет непокретности „HERC-INVEST“ д.о.о. Требиње и остали акционари према извјештају Централног регистра хартија од вриједности. По Закону о привредним друштвима и Статуту Друштва, одлуком Скупштине акционара од 04.01.2017. године именован је Управни одбор Друштва од три члана који бира директора.

Чланом 6. Статута дефинисане су дјелатности Друштва. Према одредбама Статута Друштва од 30.05.2019. године, органи Друштва су Скупштина акционара, Управни одбор и директор.

Друштво се финансира из прихода по основу обављања редовних дјелатности и то вршења услуга (одржавања чистоће, одвоза и одлагања смећа на депонију, пијачних услуга, погребних услуга), буџета Града Требиње и донација. Организационе јединице Друштва су чистоћа, депонија, азил за псе, зеленило, гробље, механизација и економски послови.

Финансијске трансакције се обављају путем рачуна отворених код пословних банака (за шест рачуна финансијске трансакције су исказане у КМ, а за три рачуна у страниј валути).

На достављени Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији за период 01.01-31.12.2022. године, Друштво није имао примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске први пут је ангажована на провођењу финансијске ревизије Друштва.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Организација и функционисање система интерних контрола Друштва дјелимично су дефинисани постојећим интерним актима (Статут, Правилник о раду, Правилник о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама, Правилник о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза и Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста). Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста из 2015. године систематизована су 43 радна мјеста са 94 извршиоца. У току године седам извршилаца је засновало радни однос, док је за седам извршилаца престао радни однос (пет извршилаца је испуњавало услове за одлазак у пензију, једном извршиоцу је истекао уговор на одређено вријеме и једном је престао радни однос отказом уговора о раду).

Управни одбор је 19.04.2021. године донио Одлуку о именовању вршиоца дужности директора Друштва.

На дан 31.12.2022. године запослено је 85 извршилаца (од чега је 80 извршилаца запослено на систематизованим радним мјестима, три извршиоца на радним мјестима која нису предвиђена систематизацијом и два приправника). Три извршиоца су примљена на радна мјеста која нису систематизована, што није у складу са чланом 26. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 1/16, 66/18, 91/21 и 119/21).

Од укупног броја извршилаца, 81 је запослен на неодређено радно вријеме, 2 извршиоца на одређено радно вријеме и 2 у својству приправника.

Такође, Друштво није вршило обрачун и исплату топлог obroка за запослене који су засновали радни однос у својству приправника, како је прописано чланом 48. став (3) Закона о раду и чланом 33. став (6) Правилника о раду из 2018. године.

Друштво у „Обрасцу писменог обрачуна плата“, а на основу евиденција о присуству на послу, није исказало ефективне сате по основу прековременог рада, а код накнаде трошкова превоза за долазак на посао и повратак са посла није исказан износ накнаде по том основу, што није у складу са одредбама Правилника и измјенама Правилника о садржају писменог обрачуна плата („Службени гласник Републике Српске“, број 18/22 и 65/22), којим је прописан обрачун плата, накнада плата и других примања радника.

У току 2022. године на снази је било 12 уговора о дјелу са пет извршилаца, од чега су три уговора о дјелу закључена у 2021. години. Уговори о дјелу су закључени за систематизована радна мјеста (чистач улица и радник на утовару комуналног отпада) која су у оквиру дјелатности послодавца, што није у складу са чланом 205. став (1) Закона о раду.

У складу са Одлуком о именовању комисија за попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2022. године, извршен је годишњи попис имовине и обавеза. Ревизијским испитивањем провођења истог утврђено је да годишњи попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2022. године није организован и извршен сходно члану 2., 3., 4., 5., 14. став (1), члану 15. став (3), члану 17. став (1) и (8), члану 18 и члану 20. став (1) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодства са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“, број 45/16 и 113/21) јер пописне листе нису достављене одговорном лицу за организацију и правилност пописа, није извршено означавање сталне имовине инвентурним бројевима), није пописана имовина која је исказана у оквиру позиција ванбилансне активе и ванбилансне пасиве, у комисију за попис потраживања и обавеза именовано је лице које води евиденцију о промјенама на имовини и обавезама, пописне комисије

нису сачиниле план рада, није сачињен преглед количинских и вриједносних разлика између стварног и књиговодственог стања.

Помоћна књига непокретности, постројења и опреме није успостављена, што није у складу са чланом 11. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 78720).

Друштво није донијело интерни акт о амортизацији сталних средстава којим се дефинишу амортизационе стопе, а ревизијом је утврђено да није постојао јединствен приступ у коришћењу амортизационих стопа, што је за посљедицу имало погрешан обрачун амортизације. Такође, Друштво није донијело интерна акта којима се дефинишу висина, начин коришћења средстава репрезентације, употребе мобилних телефона и службених аутомобила.

Друштво није успоставило интерну ревизију у складу са чланом 320. став (1) Закона о привредним друштвима („Службени гласник Републике Српске“, број 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 и 82/19) којим је дефинисано да се оснивачким актом код отвореног акционарског друштва чије су акције уврштене на службено берзанско тржиште мора одредити да друштво има интерну ревизију, а може се одредити да друштво има одбор за ревизију.

Правилник о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама је донесен али није извршено усклађивање примијењеног контног плана са прописаним одговарајућим контним оквиром те се пословне промјене књиже на аналитичким рачунима који по својој садржини и билансној припадности не одговарају у потпуности рачунима из прописаног контног оквира, што није у складу са чланом 16. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 57/21) није у потпуности примијењена, јер није донесена одлука/рјешење о службеном путовању у иностранство, а у обрачуну путних трошкова није наведено вријеме преласка границе (у оба правца), што није у складу са тачком XV подтачка (2) и тачком X подтачка (2) наведене Одлуке.

Сходно наведеном, успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да је обезбиједио истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и прописима, што је осим у овој тачки наведено и у већини тачака овог извјештаја.

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се:

- **пријем извршилаца врши за систематизована радна мјеста, сходно члану 26. Закона о раду;**
- **уговори о дјелу закључују за послове који нису систематизовани и који су ван дјелатности послодавца, сходно члану 205. Закона о раду;**
- **врши обрачун и исплата топлог obroка за запослене који су засновали радни однос у својству приправника како је прописано чланом 48. став (3) Закона о раду и чланом 33. став (6) Правилника о раду;**
- **у „Обрасцу писменог обрачуна плата“, а на основу евиденција о присуству на послу, исказују ефективни сати и износ накнаде по основу прековременог рада и накнаде трошкова превоза код доласка на посао и повратка са посла у складу са Правилником и измјенама Правилника о садржају писменог обрачуна плата;**

- *поступци и процедуре пописа имовине и обавеза, утврђивање и исказивање стварног стања и књиговодственог стања имовине и обавеза, те извјештавање о попису врши у складу са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза;*
- *успостави помоћна евиденција непокретности, постројења и опреме у складу са чланом 11. став (б) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;*
- *донесе интерни акт о амортизацији сталних средстава којим се дефинишу амортизационе стопе као и интерна акта којима се дефинише висина, начин коришћења средстава репрезентације, употребе мобилних телефона и службених аутомобила;*
- *донесе општи акт којим би се извршило усклађивање контног плана са прописаним одговарајућим контним оквиром у складу са чланом 16. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;*
- *доносе одлуке/рјешења о службеном путовању у иностранство и да обрачун путних трошкова садржи вријеме преласка границе (у оба правца) у складу са тачком XV подтачка (2) и тачком X подтачка (2) Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској.*

4. Набавке

Законом о јавним набавкама је прописано да је уговорни орган у обавези да за набавке роба и услуга примјењује одредбе тог закона, сем у случају када исти није наведен у листи уговорних органа, како је дефинисано чланом 4. став (1) тачка б. подтачке 1. и 3. истог закона. Наведеним чланом дефинисано је да примјени Закона о јавним набавкама подлијежу правна лица која испуњавају један од услова и то да се финансирају највећим дијелом из јавних средстава и више од половине чланова скупштине, управног или надзорног одбора чине именовани или изабрани представници уговорних органа, што код Друштва није случај. Сходно наведеном Друштво није било у обавези да проводи Закон о јавним набавкама.

5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана

Планом пословања за 2022. годину Друштво је планирало приходе у износу од 2.664.522 КМ и расходе у износу од 2.656.200 КМ те добит у износу од 8.322 КМ. Управни одбор је 27.12.2021. године усвојио План пословања за 2022. годину.

Планирани приходи односе се на приходе од продаје производа (2.580.750 КМ), остале пословне приходе (22.772 КМ), финансијске приходе (12.000 КМ) и остале приходе и добитке (49.000 КМ).

Укупно планирани расходи односе се на расходе трошкова материјала (346.800 КМ), трошкова плата, накнада плата и осталих личних примања (1.902.700 КМ), трошкова производних услуга (130.800 КМ), трошкова амортизације и резервисања (141.400 КМ), нематеријалних трошкова (61.300 КМ), пореза и доприноса (18.200 КМ), финансијских расхода (15.000 КМ) и осталих расхода и губитака (40.000 КМ).

У току године Друштво није доносило ребаланс Плана пословања иако су евидентна значајна одступања извршења у односу на План услед повећања цијена (горива, резервних дијелова, режијског материјала, грађевинског материјала, садног материјала и услуга одржавања).

Управни одбор је 26.12.2022. године усвојио Извјештај о реализацији Плана пословања који обухвата и финансијске извјештаје за 2022. годину, иако је рок за достављање финансијских извјештаја 28.02.2023. године.

Поједине позиције прихода и расхода су планиране у оквиру једне групе рачуна (приход од продаје производа, приходи од премија, субвенција, дотација, регреса, подстицаја, трошкови накнаде члановима одбора за ревизију, других одбора, комисија, трошкови бруто плата и бруто накнада плата су збирно планирани), док је извршење у оквиру друге групе рачуна (приходи од пружених услуга, приходи од донација, накнаде члановима управног одбора, трошкови бруто плата и бруто накнада).

6. Финансијски извјештаји

Друштво је припремило и презентовало финансијске извјештаје на обрасцима прописаним Правилником о садржини и форми образаца Финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске“, број 63/16 и 59/22).

6.1. Биланс успјеха

У Билансу успјеха исказани су укупни приходи у износу од 2.739.049 КМ и виши су за 3% у односу на планиране приходе. Укупни расходи исказани су у износу од 2.736.170 КМ и виши су за 3% у односу на планиране расходе.

Укупне приходе чине пословни приходи (2.660.630 КМ), финансијски приходи (3.872 КМ) и остали приходи и добици (74.547 КМ).

Укупне расходе чине пословни расходи (2.709.954 КМ), финансијски расходи (11.965 КМ), остали расходи и губици (14.191 КМ) и расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година (60 КМ).

6.1.1. Пословни приходи и расходи

6.1.1.1. Пословни приходи

Пословни приходи односе се на приходе од пружених услуга и остале пословне приходе.

Приходи од пружених услуга исказани су у износу од 2.597.149 КМ, а односе се највећим дијелом на приходе од пружених услуга по основу два уговора закључена са Градом Требиње (чишћење јавних површина, депоније и азила за псе - 310.164 КМ и услуга одржавања јавних зелених површина и градског зеленила -136.752 КМ), приходе од збрињавања комуналног отпада од физичких и правних лица (1.839.522 КМ), приходе од наплате издавања у закуп тезги на тржници (56.006 КМ), приходе од продаје гробница и одржавања гробних мјеста (153.199 КМ), приходе од вршења услуга по наруџби - садња цвијећа и зеленила и одржавања зелених површина око објеката (69.467 КМ).

Остали пословни приходи исказани су у износу од 63.481 КМ, а чине их приходи од донација (5.082 КМ), намјенских извора финансирања (15.439 КМ) и осталих пословних прихода по другим основама (42.960 КМ). Остали пословни приходи по другим основама су прецијењени у износу од 42.960 КМ, јер је наведени износ исказан у оквиру осталих пословних прихода умјесто у оквиру осталих приходе по основу укидање неискоришћених резервисања, што је образложено под тачком 6.2.2.3. извјештаја.

Приходи од донација односе се на приходе настале по основу признавања расхода амортизације опреме добијене из донације.

Приходи из намјенских извора финансирања односе се на приходе по основу рефундације боловања од Фонда дјечије заштите (5.139 КМ) и остале приходе из буџета (10.300 КМ). Приходи из намјенских извора финансирања исказани у износу од 10.300 КМ представљају приходе од субвенција, по „Програму финансирања запошљавања и samozapoшљавања дјеце погинулих бораца, демобилисаних бораца и ратних војних инвалида ВРС – заједно до посла“ и „Програму подршке запошљавању Рома у Републици Српској“, сходно члану 57. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске“, број 104/21 и 59/22). Такође, дио потраживања насталих по том основу (од државних органа и организација) и дио прихода од субвенција исказан током 2022. године и ранијих година нису евидентирани у периоду настанака сходно захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28).

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се:

- приходи од субвенција класификују у складу са чланом 57. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;

- потраживања од државних органа и организација и приходи од субвенција признају и евидентирају у периоду настанака сходно захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28).

6.1.1.2. Пословни расходи

Пословни расходи односе се на трошкове материјала, горива и енергије, плата, накнада плата и осталих личних примања, производних услуга, амортизације, нематеријалне трошкове и трошкове пореза и доприноса.

Трошкови материјала исказани су у износу од 136.698 КМ, а односе се на трошкове материјала за израду учинака у износу од 114.205 КМ и трошкове осталог материјала у износу од 22.493 КМ. Трошкови осталог материјала односе се на трошкове ситног алата и инвентара, ауто – гума и осталог режијског материјала.

Трошкови горива и енергије исказани су у износу од 247.508 КМ, а односе се на трошкове горива и мазива (235.369 КМ) и трошкове електричне енергије (12.139 КМ).

Трошкови плата, накнада и осталих личних примања исказани су у износу од 1.970.401 КМ, а односе се највећим дијелом на трошкове бруто плата (1.801.582 КМ), бруто накнада члановима управног одбора (12.017 КМ), отпремнина, награда и помоћи у складу са прописима о раду (32.593 КМ) и трошкове бруто осталих личних примања (124.051 КМ).

У 2022. години распоред извршилаца није вршен у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста. За поједина радна мјеста нису јасно дефинисани коефицијенти за различите стручне спреме, као и различите стручне спреме за исто радно мјесто, због чега се за поједина радна мјеста примјењују и по четири различита коефицијента.

Друштво је обрачун плата и накнада вршило у складу са одредбама Статута (2019. године), Правилника о раду (2018. године), Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста (2015. године), Закона о раду и на основу Одлуке о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику (2016. године). Коефицијенти за обрачун плата дефинисани чланом 61. Правилника о раду и чланом 3. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста нису усклађени са коефицијентима који су примјењивани приликом обрачуна бруто плата, сходно појединачним уговорима о раду.

Трошкове бруто плата чине трошкови плата (1.023.495 КМ), пореза на плате (28.818 КМ) и доприноса на плате (472.666 КМ).

Трошкови бруто накнада члановима управног одбора односе се на исплате накнаде за три члана управног одбора (по 200 КМ) са припадајућим порезима и доприносима.

Трошкови отпремнина, награда и помоћи у складу са прописима о раду чине отпремнине за пет запослених (20.838 КМ) и трошкови помоћи запосленима - смрт ужег члана породице (11.755 КМ).

Трошкови бруто осталих личних примања односе се на трошкове превоза (27.711 КМ), регреса (90.574 КМ) и осталих накнада трошкова запослених (5.766 КМ).

У оквиру трошкова бруто плата исказани су трошкови бруто осталих личних примања – топли оброк (276.603 КМ), док су у оквиру трошкова бруто осталих личних примања исказани трошкови отпремнина, награда и помоћи (5.766 КМ), што није у складу са чланом 44. став (6. и 8.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Трошкови производних услуга исказани су у износу од 155.290 КМ, а односе се на трошкове услуга на изради учинака, транспортних услуга, услуга одржавања, закупа, рекламе и пропаганде и осталих услуга.

Трошкови услуга на изради учинака исказани су у износу од 45.575 КМ, а највећим дијелом се односе на утрошени материјал и извршене услуге на проширењу градског гробља „Бањевци“ у износу од 42.960 КМ, што је образложено под тачком 6.2.2.3. извјештаја.

Трошкови транспортних услуга исказани су у износу од 16.863 КМ, а чине их највећим дијелом трошкови птт услуга (15.365 КМ).

Трошкови услуга одржавања исказани су у износу од 54.708 КМ, а односе се на услуге текућег одржавања средстава (31.558 КМ) и услуге одржавања информационог система (23.150 КМ).

Трошкови закупа исказани су у износу од 13.683 КМ, а односе се на закуп пословног простора (7.140 КМ) и закуп канцеларијског простора (6.543 КМ).

Закуп пословног простора се односи на пословни простор Градске тржнице који Град Требиње издаје Друштву у сврху обављања тржничне дјелатности, док се закуп канцеларијског простора односи на уговор о закупу закључен са „Херц инвест“ д.о.о. Требиње о коришћењу четири канцеларије у којима је смјештена управа Друштва.

Трошкови осталих услуга исказани су у износу од 22.409 КМ, а чине их највећим дијелом трошкови по основу уговора о дјелу у износу од 21.262 КМ, који представљају трошкове осталих непроизводних услуга, што није у складу са чланом 47. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике Републике Српске.

Трошкови амортизације исказани су у износу од 140.867 КМ, а односе се на расходе по основу амортизације сталне имовине.

Нематеријални трошкови и трошкови пореза и доприноса исказани су у износу од 59.190 КМ, а односе се на трошкове непроизводних услуга, репрезентације, премије осигурања, платног промета, чланарина, пореза, доприноса и осталих нематеријалних трошкова.

Трошкови непроизводних услуга исказани су у износу од 10.734 КМ, а чине их у највећем износу трошкови ревизије финансијских извјештаја (3.000 КМ), услуге чишћења (2.090 КМ) и остале непроизводне услуге (3.377 КМ).

Трошкови репрезентације исказани су у износу од 8.435 КМ, а Друштво није донијело интерни акт којим се дефинишу корисници, висина и начин коришћења средстава репрезентације.

Трошкови премије осигурања исказани су у износу од 10.242 КМ, а односе се на осигурање имовине (8.449 КМ) и лица (1.793 КМ).

Остали нематеријални трошкови исказани су у износу од 9.378 КМ, а чине их у највећем износу административне и судске таксе (6.234 КМ) и остали нематеријални трошкови (2.688 КМ).

Остали нематеријални трошкови који се односе на помоћ спортским, хуманитарним организацијама су потцијењени а остали расходи и губици су прецијењени у износу од 9.585 КМ, што није у складу са чланом 47. став (9) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се:

- изврши усклађивање коефицијената за обрачун плата дефинисаних чланом 61. Правилника о раду и чланом 3. Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста са коефицијентима који се примјењују приликом обрачуна бруто плата сходно појединачним уговорима о раду;

- трошкови бруто осталих личних примања (топли оброк) и трошкови отпремнина, награда и помоћи и нематеријални трошкови класификују у складу са чланом 44. став (6. и 8.) и чланом 47. став (2. и 9.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.1.1.3. Пословни губитак

Пословни губитак исказан је у износу од 49.324 КМ и представља разлику пословних прихода (2.660.630 КМ) и пословних расхода (2.709.954 КМ) и потцијењен је у износу од 52.083 КМ, по основу прецијењених пословних прихода (42.498 КМ) и потцијењених пословних расхода (9.585 КМ), што је образложено под тачкама 6.1.1.1 и 6.1.1. овог извјештаја.

6.1.2. Финансијски приходи и расходи

6.1.2.1. Финансијски приходи

Финансијски приходи исказани су у износу од 3.872 КМ и односе се на остале финансијске приходе по основу испостављеног књижног одобрења по рачуну за више фактурисан утрошак електричне енергије током ранијих година. Наведени износ не представља финансијске приходе текућег периода већ се исти односе на нераспоређену добит ранијих година. Такође, у оквиру финансијских прихода нису исказани приходи од затезних камата у износу од 6.835 КМ јер су исказани у оквиру осталих непоменутих прихода, што није у складу са чланом 58. став (3) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике (образложено под тачком 6.1.4 извјештаја).

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се финансијски приходи евидентирају у периоду настанка истих и да се приходи од затезних камата класификују у складу са чланом 58. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.1.2.2. Финансијски расходи

Финансијски расходи исказани су у износу од 11.965 КМ, од чега се највећи дио односи на расходе камата по дугорочном кредиту код НЛБ Банке (11.467 КМ).

6.1.3. Губитак редовне активности

Губитак редовне активности исказан је у износу од 57.417 КМ и представља разлику финансијских прихода (3.872 КМ) и финансијских расхода (11.965 КМ) увећан за пословни губитак (49.324 КМ).

6.1.4. Остали добици и губици

Остали приходи и добици исказани су у износу од 74.547 КМ, а чине их нето добици по основу продаје материјала (39.079 КМ) и остали приходи и добици које чине приходи по основу наплаћених потраживања за које је извршен директан отпис (20.580 КМ) и остали непоменути приходи по основу наплаћених затезних камата, судских такса (14.888 КМ). У оквиру нето добитака по основу продаје материјала исказан је износ од 39.079 КМ, што није у складу са чланом 59. став (2) Правилника о контном оквиру оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике, јер се односи на добитке од продаје опреме (контејнера). Такође, у оквиру осталих прихода и добитака је исказан износ од 42.960 КМ који се односи на укидање неискоришћених резервисања, што није у складу са чланом 59. став (11) Правилника о контном оквиру оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике (образложено под тачком 6.2.2.3. извјештаја). У оквиру осталих непоменутих прихода исказан је износ од 6.835 КМ који се односи на приходе од затезних камата (образложено под тачком 6.1.2.1. извјештаја).

Остали расходи и губици исказани су у износу од 14.191 КМ, а односе се највећим дијелом на расходе по основу директног отписа потраживања од купаца (1.830 КМ) и расходовање на залихама материјала и робе и остали расходи (12.026 КМ).

У оквиру осталих расхода и губитака исказан је износ од 9.585 КМ који се односи на остале нематеријалне трошкове (помоћ спортским, хуманитарним и осталим организацијама), што је образложено под тачком 6.1.1.2. извјештаја.

Такође, у оквиру осталих расхода и губитака није исказан износ од 1.546 КМ по основу одлуке о расходовању алата, инвентара, хтз опреме и ауто-гума, што је образложено у тачки 6.2.1.2. извјештаја.

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се класификација добитака од продаје опреме врши сходно члану 59. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.1.5. Нето добит/губитак периода

У Билансу успјеха за период 01.01-31.12.2022. године исказана је укупна нето добит периода у износу од 2.879 КМ. Ревизијом је утврђен нето губитак текуће године у најмањем износу од 7.976 КМ, а резултат је погрешних класификација јер је у оквиру финансијских прихода исказан износ од 3.872 КМ који се односи на добит ранијих година, у оквиру осталих расхода и губитака нису исказани расходи алата, инвентара, хтз опреме и ауто-гума по попису у износу од 1.546 КМ и у оквиру расхода од усклађивања вриједности имовине није извршено обезврјеђење потраживања за дате авансе у износу од 5.437 КМ, што је образложено под тачкама 6.2.1.2. и 6.1.2.1. извјештаја.

6.2. Биланс стања

6.2.1. Билансна актива

Укупна билансна актива исказана је у износу од 1.539.039 КМ, а односи се на стална и текућа средства.

6.2.1.1. Стална средства

Стална средства исказана су у износу од 2.149.271 КМ бруто вриједности, 1.601.203 КМ исправке вриједности и 548.068 КМ нето вриједности, а чине их у цјелости некретнине, постројења и опрема (грађевински објекти, постројења и опрема и улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми).

Грађевински објекти исказани су у износу 836.139 КМ бруто вриједности, 763.515 КМ исправке вриједности и 72.624 КМ нето вриједности, а односе се на пословне зграде и објекте за вршење комуналне дјелатности на којима није било улагања у току 2022. године.

Постројења и опрема исказани су у износу од 1.260.909 КМ бруто вриједности, 837.688 КМ исправке вриједности и 423.221 КМ нето вриједности.

У току године повећана је вриједност опреме у износу од 9.000 КМ, а највећим дијелом односи се на набавке рачунарске опреме (5.483 КМ), надзорних камера (1.463 КМ) и опреме за одржавање зелених површина (1.731 КМ).

На основу извјештаја пописне комисије искњижена је опрема бруто вриједности (8.447 КМ), исправке вриједности (8.113 КМ) и нето вриједности (334 КМ), а највећи износ односи се на рачунарску опрему бруто вриједности (6.561 КМ), исправке вриједности (6.528 КМ) и нето вриједности (33 КМ).

По основу обрачунате амортизације извршено је смањење вриједности опреме у износу од 140.867 КМ.

Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми исказано је у износу од 52.223 КМ, а односи се на улагања у Градски парк током ранијих година.

6.2.1.2. Текућа средства

Текућа средства исказана су у нето износу од 990.971 КМ, а чине их залихе, стална средства намијењена продаји и средства пословања које се обуставља и краткорочна средства изузев залиха и сталних средстава намијењених продаји.

Залихе, стална средства намијењена продаји и средства пословања које се обуставља исказане су у износу од 17.909 КМ, а чине их залихе материјала и дати аванси.

Залихе материјала су исказане у износу од 12.472 КМ, а односе се највећим дијелом на залихе материјала за израду учинака у складишту (6.820 КМ) и залихе алата, инвентара и хтз опреме у складишту (5.478 КМ). Одлуком утврђен расход алата, инвентара, хтз опреме и ауто-гума (1.546 КМ) исказан је у оквиру осталих краткорочних разграничења, што није у складу са чланом 49. став (11) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Дати аванси су исказани у износу од 5.437 КМ, а односе се на аванс из ранијих година добављачу д.о.о. „Фина Техно Лед“ Београд за набавку рефлектора. За наведени износ није извршено обезвјеђење потраживања за дате авансе, што није у складу са чланом 17. став (4) и чланом 50. став (11) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Краткорочна средства изузев залиха и сталних средстава намијењених продаји исказани су у износу од 973.062 КМ, а чине их краткорочна потраживања, готовински еквиваленти и готовина и краткорочна разграничења.

Краткорочна потраживања су исказана у нето износу од 433.636 КМ, а односе се на потраживања од купаца у земљи, остала краткорочна потраживања и потраживања за више плаћен порез на добит.

Потраживања од купаца у земљи исказана су у износу од 445.935 КМ бруто вриједности, 18.598 КМ исправке вриједности и 427.337 КМ нето вриједности. Исправка вриједности потраживања у износу од 18.598 КМ се односи на исправљена потраживања из ранијих година која нису наплаћена. Износ од 1.830 КМ на приједлог пописне комисије је искњижен, а односи се на директан отпис потраживања за који не постоји могућност наплате (предузетници чији су жиро - рачуни блокирани или су одјавили дјелатност).

Остала краткорочна потраживања исказана су у износу од 650 КМ, а односе се на потраживања од радника. Исправка вриједности осталих краткорочних потраживања исказана је у износу од 176.155 КМ, а односи се на блокирана средства код Бобар банке а.д. у стечају. Рјешењем Агенције за банкарство Републике Српске од 23.12.2014. године покренут је ликвидациони поступак у Бобар банци а.д. Бијељина. На основу Обавјештења у „Гласу Српске“ сва потраживања су пријављена у ликвидациону масу. Код Окружног привредног суда у Бијељини покренут је поступак стечаја над Бобар банком а.д. Бијељина у ликвидацији, те су наведена потраживања пријављена у стечајну масу.

Потраживања за више плаћен порез на добит исказана су у износу од 5.649 КМ, а односе се на претплату по пореском билансу за 2022. годину, што је усаглашено са Пореском управом.

Готовински еквиваленти и готовина исказани су у износу од 537.880 КМ, а чине их средства у благајни (283 КМ), на трансакционим рачунима (534.022 КМ), девизним рачунима (2.632 КМ) и издвојена новчана средства (942 КМ).

Краткорочна разграничења исказана су у износу од 1.546 КМ, а наведени износ представља одлуком утврђен расход алата, инвентара, хтз опреме и ауто-гума, што је образложено у овој тачки извјештаја у оквиру залиха.

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се расходи залиха материјала и роба евидентирају сходно члану 49. став (11) и да се изврши обезвјеђење потраживања за дате авансе сходно члану 17. став (4) и члану 50. став (11) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.2.2. Билансна пасива

Укупна билансна пасива исказана је у износу од 1.539.039 КМ, а односи се на основни капитал, нераспоређену добит, дугорочна резервисања и дугорочне обавезе, краткорочне обавезе и краткорочна резервисања.

6.2.2.1. Капитал

Капитал Друштва је исказан у износу од 917.414 КМ, а чине га основни капитал, резерве и нераспоређена добит.

Основни капитал Друштва исказан је у износу од 363.611 КМ, а на основу извјештаја Централног регистра хартија од вриједности од 12.10.2022. године чију структуру учешћа у капиталу чине Град Требиње (30,00%), „Лотекс“ д.о.о. Требиње (27,29%), „Херц-Инвест“ д.о.о. Требиње (4,10%) и акционари – физичка лица (38,61%). Друштво није извршило усаглашавање процентуалног учешћа појединачних акционара у

капиталу јер су различити проценти учешћа исказани у Централном регистру хартија од вриједности и у Рјешењу о регистрацији број 062-0-Рег-21-000131 од 29.04.2021. године код Окружног привредног суда у Требињу по којем је структура капитала Град Требиње (30,00%), „Лотекс“ д.о.о. Требиње (26,47%), „Херц-Инвест“ д.о.о. Требиње (3,80%) и акционари – физичка лица (39,73%). Претходно наведено није у складу са чланом 33. Закона о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 67/13, 15/16 и 84/19).

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се основни капитал у пословним књигама и основни капитал у судском регистру међусобно ускладе, како је дефинисано чланом 33. Закона о регистрацији пословних субјеката у Републици Српској.

Законске резерве су исказане у износу од 32.232 КМ, а представљају обавезне резерве формиране у складу са законом.

Нераспоређена добит је исказана у износу од 521.571 КМ, а чини је нераспоређена добит ранијих година (518.692 КМ) и нераспоређена добит текуће године (2.879 КМ).

6.2.2.2. Дугорочна резервисања и дугорочне обавезе

Дугорочна резервисања и дугорочне обавезе исказане су у износу од 133.916 КМ, а односе се на дугорочне обавезе и разграничене приходе и примљене донације.

Дугорочне обавезе се у цјелости односе на обавезе по дугорочном кредиту у земљи.

Разграничени приходи и примљене донације нису исказане, а ревизијом је утврђено да је износ од 32.556 КМ који се односи на разграничене приходе по основу примљених донација исказан у оквиру краткорочних разграничења, што није у складу са чланом 32. став (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.2.2.3. Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања

Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања исказане су у износу од 487.709 КМ, а чине их краткорочне финансијске обавезе, обавезе из пословања, обавезе за плате и накнаде плата, остале обавезе, порез на додатну вриједност, обавезе за остале порезе, доприносе и дацбине, краткорочна разграничења и краткорочна резервисања.

Краткорочне финансијске обавезе исказане су у износу од 102.669 КМ, а односе се на дио обавеза по основу дугорочног кредита који доспијева на плаћање у периоду од годину дана.

Обавезе из пословања исказане су у износу од 67.072 КМ, а чине их највећим дијелом обавезе према добављачима у земљи (64.942 КМ).

Обавезе за плате и накнаде плата исказане су у износу од 183.722 КМ, а чине их обавезе за плате и накнаде са припадајућим порезима и доприносима.

Остале обавезе исказане су у износу од 25.508 КМ, а односе се највећим дијелом на обавезе према запосленима - превоз на посао и са посла (2.509 КМ), члановима управног одбора (600 КМ) и остале обавезе - обуставе из нето зарада (22.378 КМ).

У оквиру осталих обавеза исказан је износ од 2.509 КМ који се односи на обавезе по основу трошкова превоза за децембар 2022. године, што није у складу са чланом 37. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Порез на додатну вриједност исказан је у износу од 36.553 КМ, а односи се на обавезе за плаћени ПДВ по основу разлике између обрачунатог и аконтационог ПДВ-а.

Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дацбине исказане су у износу од 2.163 КМ, а односе се на обавезе за накнаде за шуме, воде, противпожарну заштиту и обавезе за доприносе за професионалну рехабилитацију инвалида.

Краткорочна разграничења су исказана у износу од 32.556 КМ, а односе се на разграничене приходе по основу примљених донација, што је образложено под тачком 6.2.2.2 извјештаја.

Краткорочна резервисања исказана су у износу од 37.466 КМ, а односе се на дугорочна резервисања, што није у складу са чланом 32. став (9) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике. Управни одбор је у 2018. години донио Приједлог Одлуке по којој ће се остатак добити за 2017. годину у износу од 80.426 КМ распоредити за инвестирање у 2018. години. Управа Друштва је 2022. године донијела Одлуку да се средства у износу од 80.426 КМ пренесу на резервисања с обзиром да у претходном периоду нису искориштена усљед непостојања инвестиционог пројекта и присуства пандемије „Корона вируса“. Планом пословања за 2022. годину предвиђена су улагања у проширење градског гробља „Бањевци“ из наведених резервисаних средстава. На основу испостављених фактура за утрошени материјал и извршених услуга, комисија именована од запослених у Друштву, је сачинила записник о извршеним радовима на проширењу градског гробља „Бањевци“ у износу од 42.960 КМ. За наведени износ извршено је укидање резервисања у корист осталих пословних прихода, што није у складу са чланом 59. став (11) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се разграничени приходи по основу примљених донација, дугорочних резервисања и приходи од укидања резервисања и обавеза за плате и накнаде класификују сходно члану 32. став (8. и 9.), члану 37. и члану 59. став (11) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.2.3. Ванбилансна евиденција

На дан 31.12.2022. године Друштво је исказало позиције ванбилансне активе и ванбилансне пасиве у износу од 620.472 КМ. Чине их откупљени станови (504.252 КМ), радно возило – аутосмећар уступљено од Града Требиње (20.000 КМ), опрема добијена на коришћење од ЈУ Развојна агенција Града Требиње за потребе тржнице (68.226 КМ), контејнери и канте финансирани највећим дијелом од Фонда за заштиту животне средине (15.252 КМ), пијачни блокови који су остали неискоришћени након увођења фискалних каса (11.500 КМ), канцеларијски намјештај у канцеларијама узетим под закуп (1.010 КМ) и средства солидарности за посебне намјене формирана од обустава запослених до 2017. године (232 КМ).

У оквиру позиција ванбилансне активе и ванбилансне пасиве нису исказане гаранције дате Граду Требиње за учешће на тендеру у износу од 44.696 КМ.

У оквиру позиција ванбилансне активе и ванбилансне пасиве исказана су новчана средства за посебне намјене која су обустављена од плата запослених и уплаћена за потребе синдиката код Уникредит банке, што није у складу са чланом 67. и 68. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

У оквиру позиција ванбилансне активе и ванбилансне пасиве исказан је износ од 15.252 КМ који се односи на вриједност контејнера и канти чија набавка је највећим дијелом финансирана од Фонда за заштиту животне средине, а на основу писане

информације за потребе ревизије Друштво нема информације о њиховом стварном стању на терену јер није извршен попис.

У оквиру позиција ванбилансне активе и ванбилансне пасиве исказан је износ од 504.252 КМ, који се односи на вриједност откупљених станова који нису били предмет пописа и за које Друштво не посједује документацију на основу које је извршено евидентирање, како је прописано чланом 8. и 9. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се:

- на позицијама ванбилансне активе и ванбилансне пасиве исказују трансакције у складу са чланом 67. и 68. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;

- за потребе евидентирања позиција ванбилансне активе и ванбилансне пасиве обезбиједи књиговодствена исправа о насталом пословном догађају у складу са чланом 8. и 9. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Препоручује се директору Друштва и управном одбору да обезбиједи да се преиспита и утврди статус позиција евидентираних у оквиру ванбилансне активе и ванбилансне пасиве које се односе на откупљене станове и контејнере и у вези с тим донесу одговарајуће одлуке.

6.3. Биланс токова готовине

У Билансу токова готовине на дан 31.12.2022. године исказани су укупни приливи готовине у износу од 3.154.234 КМ, док су укупни одливи готовине исказани у износу од 2.988.097 КМ, те је исказан нето прилив готовине у износу од 166.137 КМ. Готовина на почетку обрачунског периода исказана је у износу од 371.743 КМ и стање готовине на крају обрачунског периода у износу од 537.880 КМ.

Нето прилив готовине из пословних активности исказан је у износу од 275.613 КМ и представља разлику између прилива готовине из пословних активности (3.154.234 КМ) и одлива готовине из пословних активности (2.878.621 КМ).

По налазу ревизије приливи готовине из пословних активности су прецијењени у износу од 1.382 КМ јер су приливи од премија, субвенција и донација исказани у износу од 15.439 КМ.

Нето одлив готовине из активности инвестирања исказан је у износу од 10.530 КМ и представља одливе готовине из активности инвестирања (10.530 КМ).

Нето одлив готовине по налазу ревизије прецијењен је у износу од 1.530 КМ јер је одлив по основу куповине некретнина, постројења и опреме исказан у износу од 9.000 КМ.

Нето одлив готовине из активности финансирања исказан је у износу од 98.946 КМ и представља одливе готовине из активности финансирања (98.946 КМ).

Због наведеног, Биланс токова готовине није сачињен сходно захтјевима МРС 7 – Извјештај о токовима готовине (параграф 14 и 16) и члану 10. и 16. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике и не пружа релевантне информације о новчаним токовима.

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се Биланс токова готовине сачињава сходно МРС 7 – Извјештај о токовима готовине и одредбама Правилника о садржини и форми образаца финансијских

извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

6.4. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје Друштва за годину која се завршава на дан 31.12.2022. године нису објелодањена питања везана за постојање значајне неизвјесности у вези са сталношћу пословања, сходно параграфу 25 МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја, што је наведено под тачком 6.6. извјештаја.

6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

У Напоменама уз финансијске извјештаје Друштво није објелоданило информације о судским споровима. На основу достављене писане информације за потребе ревизије на дан 31.12.2022. године Друштво води 22 судска спора у вриједности 2.957 КМ, од чега се 21 спор односи на физичка лица (2.199 КМ), а један спор на правно лице (758 КМ), за наплату потраживања. Према изјавама одговорних лица није било покренутих судских спорова против Друштва.

6.6. Напомене уз финансијске извјештаје

У Напоменама уз финансијске извјештаје Друштва за годину која се завршава на дан 31.12.2022. године, поред наведеног у тачки 6.4. извјештаја, нису објелодањене информације о рачуноводственој основи, примијењеним рачуноводственим политикама и друге информације значајне за разумијевање средстава, обавеза, капитала, прихода, расхода, судских спорова, ванбилансне активе и ванбилансне пасиве, што није у складу са захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја (параграф 25, 112 ц и 117), МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема (параграф 73) и других релевантних Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Препоручује се директору Друштва да обезбиједи да се у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују информације у вези са сталношћу пословања и друге релевантне информације у складу са захтјевима МРС 1- Презентација финансијских извјештаја и других релевантних Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Ревизијски тим

Сњежана Тубић, с.р.

Станислава Савић Кнежић, с.р.